

„KÖRMÖNFONTAN, LELEMÉNNYEL, ÁLLANDÓ INTUÍCIÓVAL...”
**FÜLEI BALÁZS KODÁLY TÁRSASÁGRÓL, KAMARAZENÉRŐL
ÉS AZ ÚJ KORSZAK ÚJ MÓDSZEREIRŐL**

Fülei Balázs
(Mudra László felvétele)

Úgy véli, napjainkban minden rövidül, s a mobiltelefonon, interneten felnőtt generációnak nem lehet ugyanúgy átadni az értékeket, mint ahogyan azt az ő korosztálya megkapta, így tanárként folytonosan újabb és újabb metódusokat keres. Fülei Balázs zongoraművésszel, aki már egy évtizede a Zeneakadémia Kamarazene tanszékének a vezetője, a fellépések fontosságáról, összeragasztott kottalapokról, s arról is beszélgettünk, miért nincs helye tantermében a bocsánatkérésnek, ha hibázunk. Emellett művészi pályája újabb állomásairól, a mindennapokhoz kapcsolódó zenéről, valamint társelnöki posztjáról is szót ejtettünk.

– Milyen új programokról számolna be, mint a Kodály Társaság új társelnöke?

– A legfőbb célkitűzésünk, hogy a Kodály által lefektetett eszméket továbbadjuk, s minél jobban megbecsüljék a zenét, minél többek tapasztalják meg fejlesztő, az egész társadalmat alakító hatásait. A társelnökségem egy telefonhívással kezdődött a nyáron. Vas Bence, a Magyar Kodály Társaság korábbi elnöke volt a vonal másik végén, s megkérdezte tőlem, vállalnám-e a tagságot az elnökségben. Szívesen mondtam igent, s épp Portugáliában koncerteztem, amikor az elnökségi tagok új vezetőségről szavaztak. Ezután Eckhardt Gábor lett az elnök, Walter Judittal engem pedig társelnökké választottak. Nem vagyok feladatok hiányában, a társelnökséget Eckhardt Gábor személye miatt vállaltam. Ő egy lánglelkű ember és egy mágikus pedagógus. A Bartók Konziban tanárom is volt, ő tette rendbe a zongorázásomat. Mindig tudja, hogy melyik növendékének mire van szüksége, nálam is rájött, hogy akadnak hiányosságaim az alapok terén, s visszanyúlt ezekhez. Míg a társaim a

nagyobb lélegzetű művekkel foglalkoztak, én visszatértem a Mikrokozmoszhoz... nagyon hasznos volt ez, pedig akkor nem örültem neki. Eckhardt Gábor nagy empátiával megáldott tanár, mindig személyre szabja az anyagot, s igyekszem magam is ezt a képviselni tanárként, hiszen az együttérzés, az átérzés az egyik legfontosabb része a művészetoktatásnak. Gáborral középiskolás korom óta tartom a kapcsolatot, s megtisztelő számomra a vele való közös munka. A Magyar Kodály Társaság a hagyományos megemlékezései mellett több új programot kínál indított el. Ilyen például a fiatalok aktivitására, kreativitására építő Psalmus Hungaricus Alkotóverseny és a hozzá kapcsolódó Kodály Hírvivő Program vagy a társadalom szélesebb rétegei számára elindított podcast csatorna. Ez utóbbiban meghívott vendégeink olyan tudósok, szakemberek, zenészek lesznek, akik elsősorban a zene transzfer, azaz társadalmat formáló és segítő erejéről fognak nyilatkozni. Itt is hívom mindazokat, akik egyetértenek célkitűzéseinkkel, legyenek tagtársaink is ebben a vállalkozásban. Honlapunk friss, tele van információkkal. Tanárként magam is mindent elkövetek azért, hogy Kodály szellemében a növendékek minél több fellépési lehetőséghez jussanak. Éjszakánként írok mindenfelé, hogy szerepeltessék a fiatalokat, s bár ez időnként verejtékes küzdelem, örülök, hogy így is évente száznál is több koncerten léphetnek fel a hallgatónk. Kodály születésnapjának tiszteletére is játszanak majd zeneakadémisták 2025. december 16-án.

– *Gondolom, zongoraművészként is repertoárjának fontos darabjai közé tartoznak a Kodály-művek.*

– Minden külföldi koncertemen, ha szólóestem van, játszom Kodály-kompozíciókat, a leggyakrabban talán a Marosszéki táncokat, mert az szeretem a legjobban, s más darabokhoz is kiválóan illeszthető. A növendékeimnek is ajánlom a műveit, a Duó, az Adagio vagy a cselló-zongorára készült Szonáta, sőt a Szonatina is rendszeresen szerepel az óráimon, és ezeket a darabokat hangversenyeken is előadják. A Kamarazene Tanszékének tizennyolc tanárára átlagosan száznyolcvan együttes jut, s igyekszünk ezeknek a formációknak minél gyakrabban fellépési lehetőséget biztosítani.

– *Kamara Agóra Fórumot is életre hívott korábban, de egy nyilatkozatában arról beszélt, hogy nem váltotta be minden elképzelését...*

– A pandémia időszakában mindenfélével próbálkoztam, hogy a hallgatókból ne vesszen ki a lelkesedés. Szerveztem például egy vonósnégyes próbajátékot is, a legjobbak a Kodály Kvartettbe ülhetek be. Kamarazenei börsét is kitaláltam, hogy jelentkezzenek különböző projektötletekkel, s a legjobbak koncertezési lehetőséghez jutnak. A Kamara Agórával a régi ruhatári hangulatot akartam újjáéleszteni,

sokunkban még ott van az emlék, micsoda forgalom volt, ha beléptünk a Zeneakadémia előcsarnokába. Az volt a célom, hogy bárki, aki a Zeneakadémián tanul, oktat, dolgozik, találkozhasson, beszélgethessen egymással. Akadt is olyan alkalom, amikor Farkas Zoltán Batyu néptáncot tanított a hallgatók játékkára, még a pénzügyi osztályról is eljöttek, és táncoltak. Nagyon jó beszélgetések születtek a sorozatban, az egyik esten Rolla János és Botvay Károly arról mesélt, hogy mennyire izgult minden fellépés előtt, már temérdek koncertet követően is. Nagyon megható volt. A létszámmal nem voltam igazán elégedett, de folytatni fogom, szemeszterenként kettőre sor kerül, s bízom abban, hogy az érdeklődés is nő majd. Nem csoda egyébként, hogy a növendékeknek kevésbé jut ilyesmikre ideje, hiszen mindenki ezerféle dologgal foglalkozik, ráadásul az online tér könnyebben elérhető. Így is érkeztek olyan visszajelzések, amelyek azt bizonyítják, érdemes volt elindítani. Kaptam ugyanis egy hallgatótól levelet, s arról írt: szeretne egy kamarakollégiumot létrehozni, harminc-negyvenen csatlakoztak is, hogy blattoljanak, új darabokat tanuljanak, s kérte, biztosítsak ehhez termet. S azért is alapította ezt a kollégiumot, mert úgy érzi, a Kamarazene Tanszéken nagyon inspiráló a légkör. Nagy öröm, amikor az ember el tud ültetni egy ilyen csírást... Az egyetem alapkövei ugyanis a hallgatók, nélkülük nem léteznének nagy tanárok sem.

Fülei Balázs
(Déber László felvétele)

- *Egy évtizede vezeti a tanszéket, s egy friss interjúban arról is beszélt, hogy elengedhetetlen a pedagógiai reform a Zeneakadémián. Kifejtene ezt?*
- A leglényegesebbnek azt tartom, hogy ma már nem lehet ugyanúgy elvetni a tudás magjait, mint annak idején, amikor a mi generációnk koptatta ezeket a padokat. Korábban megvolt a folytonosság. A felhalmozott tudást továbbadták, s ez így folyt nemzedékről nemzedékre, a világ valamennyire kiszámíthatóan változott. Ma már az is fejtörést okoz, hogy mi lesz holnap. Az okostelefonon, interneten felnőtt

generációnak nem lehet ugyanúgy továbbadni az értékeket, ahogyan azt mi megkaptuk. Körmönfontan, leleménnyel, állandó intuícióval lehet csak dolgozni a növendékekkel. Mániám feltenni a kérdést magamnak: működik, amit elképzeltél? Szinte mindenkinél más eszközökre van szükség. Általánosítva azt mondhatom, hogy minden rövidült. Lerövidült az odafigyelési idő, egyre kevésbé jellemző, hogy elmélyedjen valaki egy könyvben, egy zeneműben. A mostani generációhoz másképp kell állni, mint a korábbiakhoz, vibráltatni kell a levegőt, élményt élményre halmozva. Sokszor szórakoztatva kell tanítani, mintha folytonos fényreklám menne a teremben. Ha ez nincs, akkor nem megy át az az üzenet, amit az ember szeretne átadni.

Fülei Balázs
(Mudra László felvétele)

– *Nem lehet könnyű új metódusokat kialakítani...*

– Nincs mintánk, így kísérleteznünk kell. Át kell adnunk a kapott értékeket, de ennek a módja mindenkinek a saját leleményén múlik. Nem működnek a korábbi receptek, főképp a növendékek megalázása, az, hogy azt közvetítjük, soha nem lehet elég jó... Sajnos még ma is tapasztalom, hogy egy-egy hallgató vajon miket kaphat az egyes termekben, mert nálam is minden második előadás után azt mondják: bocsánat. Azt hiszem, ez magáért beszél... Elmondtam a növendékeimnek, hogy a mi szótárunkban nincs helye ennek a szónak, hogy „bocsánat”. Mozart meghalt, Beethoven meghalt, különben sem haragudnának, ha az előadó hibázik. Akkor kérjünk bocsánatot, ha valakit megbántottunk. Elég hatásosan átállítottam már ezt a hallgatóim között: a „bocsánat” szó a mi termünkben egyenlő azzal, hogy: „eljátszom még egyszer”. Mondd ezt, a bocsánat helyett! Új megoldások terén pedig szerencsém van, kreatív ember vagyok, és sokszor elég mazochista is ahhoz, hogy az élet egyetlen területén se elégedjek meg egyszerű megoldásokkal. Szeretem bonyolítani a mindennapokat. Na de ezeknek a bonyolításoknak vannak gyümölcsei szerencsére.

– *S mikor döntött úgy, hogy a szólista pálya mellett tanítani is fog?*

– Devich János kérdezte meg 2011-ben, hogy volna-e kedvem a Zeneakadémián tanítani, s ez nagyon megtisztelő és visszautasíthatatlan volt. Tanszékvezetőként is azon dolgozom, hogy megújítsuk a pedagógia módszereket. Nagyon fontosnak tartom az egyéniséget, ezt folyton hangsúlyozom is a kollégáimnak, amikor tanácsot kérnek. Lényeges, hogy e téren mindenki a lehető legnagyobb szabadsággal dolgozzon. Büszke vagyok arra, hogy szabad tanárválasztás van nálunk. Míg 2015-ben, amikor elkezdtem a tanszékvezetést, volt olyan oktató, akinél többszörösen túljelentkeztek, máshoz pedig senki, akad mára eljutottunk oda, hogy legalább mindenkinél annyian jelentkeznek, ahány hely van nála. Működik hát a sokszínűség! Emellett nagyon produkciópárti vagyok, a koncertezés jegyhez is van kötve, mert a műhelyben szerzett tapasztalat ki kell egészülnön a szereplés általi tudással. Mindig elmondom az év elején a növendékeknek azt is, hogyha nincsenek kellően felkészülve egy darabbal, akkor inkább mondják le az óránkat, s tegyék át a következő hétre, de felkészületlenül ne jöjjenek, mert akkor kirúgom őket. Ahogy akkor is, ha nincsenek összeragasztva a kottapapírjaik... A művészetoktatásnak akkor van értelme, ha mindenki megteszi benne a magáét. A műveket meg kell tanulni. Utána jöhet a közös munka. A tanítást óriási kihívásnak tartom minden nap. Annyi minden múlhat egy-egy mondaton. Azokon is, amiket kimondtál, és azokon is, amiket nem!

Fülei Balázs
(Felvégi Andrea felvétele)

– *Hol tart most a művészi pályáján?*

– A szokásos lendülettel haladok, sokszor egymás hegyén hátán sorjáznak a koncertek, így a megtanulandó daraboknak sorszámot kell húzniuk, s várni, hogy eljőjön a megfelelő alkalom. S persze mazochista módon be is illesztem ezeket a darabokat a koncertek programjába, hogy kényszerítsem magam a felkészülésre. Egyébként is megtalálnak a ritkán játszott művek, mert az átlagosnál gyorsabban

tanulok, ráadásul kalandvágyó típus vagyok. Szinte mindig magam állítom össze az estjeim műsorát, szeretek is ezzel játszani. Ez is változott az évek során, már nem negyvenperces darabokat akarok egymás mellé illeszteni, sokkal fontosabbnak tartom, hogy legyen a program mögött valami idea. Hagyományos szólóestet adok például 2025. december 7-én a Zeneakadémián, a Nagyteremben, s azt a címet adtam neki, hogy Történetek zongorára. Nem is adtam meg a részletes műsort: a történetek kötik össze a műveket. Liszt, Brahms, Schubert, Schumann, Debussy, Bartók darabjait fogom játszani, s elmesélem majd a zenéhez kötődő történeteket. Azokat is, amelyek léteznek, és azokat is, amelyeket én találok ki. Ugyanis azt érzem, hogy mindegyik mögött rejlenek sztorik. Szerintem ma nem kell mást csinálnunk a színpadon, mint korábban, csak más megközelítésből kell bemutatnunk, hogy a fiatalabb generáció érdeklődését is megnyerjük. Azt tapasztalom, ha a zenét össze lehet bármilyen eszközzel kapcsolni a hallgatók hétköznapijaival, akkor zeneértőkké válnak! Nem várhatjuk el senkitől, hogy jártas legyen annyira a komolyzene világában mint mi, akik órákat töltünk ezzel naponta. Ezért kell számukra kapaszkodókat kínálni. Az ifjúsági koncerteken is megpróbálok olyan témát vagy látószöveget bevetni, aminél azt feltételezem, jártasak benne a gyerekek. Ez lehet autó, pizza, vagy az informatika különböző ágai, természeti képek. A tanításban is használok például az okostelefon mozdulatait. Azt mondom a rubatónál, gondoljanak rá úgy, mint amikor a telefonon az ujjainkkal nagyítunk-kicsinyítünk valamit, ez itt szélesebb, az ott szűkebb. Működik, értik! Egyébként az ifjúsági előadások terén komoly veszélyt látok a „gügyésítésben”. Nem kell affektálni a gyerekekkel. A saját világukba kell belehelyezni magunkat, mint előadó! Úgy vélem, nem felhívítani vagy cukrozni kell a klasszikus zenét, hanem hétköznapi élményeket kell hozzájuk csatolni, akkor tudunk egymáshoz kapcsolódni. Jó eszköznek tartom, ha az előadó a saját szavaival mesél, mert fontos a személyesség, mind a kommunikációban, mind a szerkesztésben. Jövőre lesz egy sorozatom, aminek az a címe, hogy *Így is lehet* – s ezután bármilyen írásjel következhet. A muzsikustársaimmal ugyanis olyan koncertjeink lesznek, amelyeken különbözőképp adjuk elő a kamarazenei műveket, több arcukat bemutatva, aszerint, amit a kottából ki lehet olvasni. Mintha domborzati térkép lenne, többféleképpen tapintható és bejárható, s talán ez is közelebb viheti sokakhoz a zenét. Többen mondják nekem a koncert után szabadkozva, hogy ők nem vájt fülűek, s erre az a válaszom, hogy hála az égnek, mert a legjobb az érintetlen fül és szív. Minket – akik hivatásszerűen foglalkozunk zenével – is mindig meglep, hogy az egyes akkordok, hangkapcsolatok miként keltenek bennünk különböző érzelmeket... a zene nagy titok!

Réfi Zsuzsanna

FÜLLEI BALÁZS FEVFÉTELEIBŐL

Füle Balázs
(Mudra László felvétele)

<https://youtu.be/uhSXz7Qwk1o> (1:49:14)

FÜLEI BALÁZS ZONGORAESTJE

[0:07:13](#) Bach: g-moll angol szvit, BWV 808

[0:29:36](#) Beethoven: 7 variáció a "God Save the King" témájára, WoO 78

[0:41:45](#) John Bull: A Gigge - Doctor Bull's my selfe

[0:46:44](#) Liszt: God Save the Queen - koncertparafrázis

[0:58:19](#) Purcell: D-dúr szvit, Z. 667

[1:02:57](#) Purcell: Trumpet Tune, Z. T698

[1:03:45](#) Purcell: A New Irish Tune, Z. 646

[1:04:43](#) Purcell: A New Scotch Tune, Z. 655

[1:05:30](#) Purcell: The Queen's dolour, Z. 670

[1:07:29](#) Purcell: C-dúr induló, Z. 687 Brahms: 4 ballada, op. 10

[1:13:48](#) No. 1 d-moll ballada

[1:19:04](#) No. 2 D-dúr ballada

[1:25:26](#) No. 3 h-moll ballada

[1:29:34](#) No. 4 H-dúr ballada

Rádás:

Bartók: Improvizációk magyar parasztdalokra zongorára, op. 20, BB 83

[1:43:09](#) Sostenuto rubato (Beli fiam, beli)

[1:44:47](#) Allegro (Télen nem jó szántani) Bartók: Gyermeknek, BB 53

[1:47:53](#) 21. Allegro robusto

(Bartók Béla Emlékház, 2025. október 18.)

J. Brahms: d-moll zongoraverseny, Op. 15

https://youtu.be/Y46vQzrnwUk?si=ZgM4k4YwSjHL_8uO (55:45)

Füle Balázs és a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, vezényel: Kocsis Zoltán

(Müpa, 2013.XII.18.)

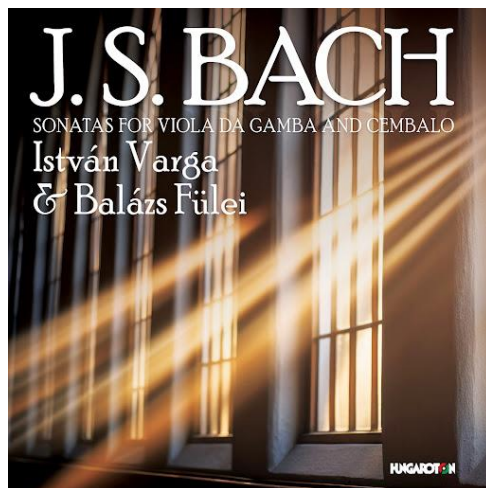
Liszt: Die Loreley

<https://youtu.be/S-ER2ausM70?si=g6F8CXOvZeWvIMuD> (8:14)

(Zeneakadémia Nagyterme, 2018. II. 8.)

<https://youtu.be/yVPhPiGCX1M?si=BtgkhspRC8SUTOOr> (2:56)

(Hungaroton)

[J. S. Bach: Sonata in D major for viola da gamba and cembalo, BWV 1028: II Allegro](#) (3:56)

© 2025 Fotexnet Kft.

[Fantasia in G minor Op.77](#) (10:24)

© 2024 Fotexnet Kft.

Fantasia in G minor Op.77 (3:42)

© 2023 Fotexnet Kft.

Romance oubliée S.527 (4:53)

© 2025 Fotexnet Kft.

Sonata for Clarinet and Piano in F minor, Op. 120, No. 1: IV. Vivace (5:33)

© 2023 Fotexnet Kft.

Les visages de la Lune: III. Cratère (3:32)

© 2015 Fotexnet Kft.

Estampes: Pagodes (6:19)

© 2022 Fotexnet Kft.

Trio in A minor for Piano, Violin, and Cello, Op. 50: II. B. Variazione Finale e Coda (8:08)

© 2022 Fotexnet Kft.